prof. dr hab. n. med. Elżbieta Miller

Katedra i Klinika Rehabilitacji Neurologicznej

Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

ul. Milionowa 14

93-113 Łódź

Łódź, dn. 08.07.2026 r.

Ocena rozprawy doktorskiej lek. Małgorzaty Dudzic pt. „Kompleksowa ocena pacjentów z dystonią szyjną leczonych toksyną botulinową"

Promotor: Prof. dr hab. n. med. i dr n. o zdr. Katarzyna Hojan

Podstawę opracowania recenzji przeze mnie stanowi otrzymane pismo Przewodniczącego Rady Kolegium Nauk Medycznych w Poznaniu prof. dr hab. Przemysław Mitkowski z dnia 29.05.2026 r. oraz przekazana rozprawa doktorska.

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska została przygotowana w formie cyklu publikacji naukowych i obejmuje jedną pracę przeglądową oraz dwie oryginalne prace badawcze opublikowane w renomowanych, recenzowanych czasopismach naukowych o zasięgu międzynarodowym. **Łączny współczynnik oddziaływania (Impact Factor) publikacji stanowiących podstawę rozprawy wynosi 9,2, w tym 6,6 przypada na dwie prace oryginalne. Cykl publikacji uzyskał również 300 punktów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego**, co świadczy o jego wysokiej wartości naukowej oraz jakości publikacyjnej.

Tematyka rozprawy dotyczy kompleksowej oceny pacjentów z dystonią szyjną leczonych toksyną botulinową typu A i obejmuje zarówno analizę objawów ruchowych, jak i coraz szerzej dyskutowanych objawów pozaruchowych choroby. Wybór problematyki badawczej należy ocenić bardzo wysoko. Dystonia szyjna jest najczęściej występującą postacią dystonii ogniskowej u dorosłych, stanowiąc przewlekłą chorobę neurologiczną prowadzącą do znacznego ograniczenia sprawności funkcjonalnej, pogorszenia jakości życia oraz wykluczenia społecznego chorych. Mimo dobrze udokumentowanej skuteczności toksyny botulinowej w redukcji objawów ruchowych, zagadnienie jej wpływu na objawy pozaruchowe pozostaje nadal niewystarczająco poznane. W ostatnich latach obserwuje się wyraźny wzrost zainteresowania znaczeniem depresji, zaburzeń lękowych, bólu, zaburzeń snu oraz funkcji

poznawczych w obrazie klinicznym dystonii szyjnej. Wynika to z faktu, że właśnie te objawy w znacznym stopniu determinują codzienne funkcjonowanie pacjentów oraz ich jakość życia, często w większym stopniu niż same zaburzenia ruchowe. Podjęcie przez Doktorantkę tej problematyki należy zatem uznać za w pełni uzasadnione zarówno z naukowego, jak i klinicznego punktu widzenia.

Układ rozprawy jest logiczny i przejrzysty. Komentarz autorski w sposób syntetyczny przedstawia aktualny stan wiedzy, uzasadnia potrzebę podjęcia badań oraz wskazuje ich miejsce w światowym piśmiennictwie. Doktorantka wykazała się bardzo dobrą znajomością literatury przedmiotu oraz umiejętnością krytycznej analizy dotychczasowych doniesień naukowych.

Cel rozprawy został określony jasno i jednoznacznie. Autorka postawiła sobie za zadanie kompleksową ocenę pacjentów z dystonią szyjną leczonych toksyną botulinową typu A z uwzględnieniem wzajemnych zależności pomiędzy objawami ruchowymi i pozaruchowymi. Cele szczegółowe zostały sformułowane prawidłowo i obejmowały ocenę skuteczności leczenia w zakresie objawów ruchowych, analizę zmian dotyczących funkcji poznawczych, zaburzeń depresyjnych, lękowych oraz snu, a także próbę wyjaśnienia charakteru zaburzeń poznawczych występujących u chorych z dystonią szyjną. Wszystkie założone cele zostały konsekwentnie zrealizowane.

Na szczególne podkreślenie zasługuje przemyślana konstrukcja całego projektu badawczego. Praca przeglądowa stanowi wartościowe podsumowanie aktualnego stanu wiedzy oraz pozwala na identyfikację istniejących luk badawczych. Wnioski płynące z przeglądu systematycznego stały się podstawą zaplanowania dwóch kolejnych badań klinicznych. Takie podejście świadczy o dojrzałości naukowej Autorki oraz umiejętności prowadzenia badań zgodnie z zasadami medycyny opartej na faktach.

Ocena zastosowanej metodologii jest jednoznacznie pozytywna. Badania przeprowadzono zgodnie z wytycznymi STROBE, po uzyskaniu zgody Komisji Bioetycznej. W badaniu wykorzystano uznane, zwalidowane narzędzia kliniczne i neuropsychologiczne, obejmujące ocenę nasilenia dystonii (TWSTRS), funkcji poznawczych (MoCA), zaburzeń depresyjnych (BDI), lęku społecznego (LSAS), jakości snu (AIS), bólu (VAS) oraz sprawności chodu i mobilności. Dobór metod badawczych należy uznać za właściwy i umożliwiający realizację założonych celów.

Pozytywnie należy ocenić również przeprowadzoną analizę statystyczną. Autorka zastosowała odpowiednie metody analizy danych, uwzględniając charakter badanych zmiennych, a dodatkowo wykorzystała analizę regresji wieloczynnikowej do identyfikacji czynników wpływających na funkcje poznawcze. Świadczy to o dobrym przygotowaniu metodologicznym oraz właściwej interpretacji uzyskanych wyników.

Największą wartością rozprawy jest jej kompleksowy charakter. Dotychczas większość badań koncentrowała się przede wszystkim na ocenie skuteczności toksyny botulinowej w zakresie redukcji objawów ruchowych. Doktorantka wykazała natomiast, że leczenie to może wywierać korzystny wpływ również na wybrane objawy pozaruchowe, zwłaszcza depresję, ból oraz funkcje poznawcze. Jednocześnie wykazała brak jednoznacznej zależności pomiędzy nasileniem objawów ruchowych i pozaruchowych, co wskazuje na złożony charakter patofizjologii dystonii szyjnej.

Szczególnie wartościowe są wyniki dotyczące zaburzeń poznawczych. Problem ten pozostaje jednym z najmniej poznanych aspektów klinicznych dystonii szyjnej. Przeprowadzona przez Autorkę analiza wskazuje, że zaburzenia poznawcze występują znacznie częściej niż dotychczas przypuszczano, a jednym z najważniejszych czynników wpływających na ich nasilenie są zaburzenia snu. Uzyskane wyniki mogą stanowić istotny punkt wyjścia dla kolejnych badań oraz wskazują na potrzebę wielospecjalistycznej opieki nad pacjentami z dystonią szyjną.

Przedstawiona rozprawa posiada również wymierne znaczenie praktyczne. Wyniki badań wskazują na konieczność rutynowej oceny objawów pozaruchowych podczas kwalifikacji oraz monitorowania leczenia toksyną botulinową. Wnioski te mogą znaleźć bezpośrednie zastosowanie w codziennej praktyce neurologicznej oraz przyczynić się do poprawy jakości opieki nad pacjentami.

Dorobek naukowy Doktorantki należy ocenić wysoko. Oprócz publikacji stanowiących podstawę rozprawy doktorskiej Autorka posiada również inne publikacje naukowe w czasopismach z listy Journal Citation Reports, uczestniczy w konferencjach naukowych oraz bierze udział w realizacji projektów badawczych finansowanych ze środków Narodowego Centrum Nauki. Świadczy to o systematycznie rozwijanej aktywności naukowej oraz dużym potencjale do dalszego prowadzenia badań.

Pomimo bardzo wysokiej oceny rozprawy należy wskazać kilka ograniczeń badania. Najważniejszym pozostaje stosunkowo niewielka liczebność grupy badanej. Ograniczenie to wynika jednak ze specyfiki badanej jednostki chorobowej oraz rygorystycznych kryteriów kwalifikacji uczestników. Drugim ograniczeniem jest stosunkowo krótki okres obserwacji obejmujący ocenę pacjentów jedynie w szczycie działania toksyny botulinowej. W przyszłości interesujące byłoby rozszerzenie badań o wieloośrodkową obserwację z dłuższym okresem monitorowania efektów leczenia. Uwagi te nie mają jednak charakteru zasadniczego i nie wpływają na wysoką ocenę wartości naukowej przedstawionej rozprawy.

Podsumowując, przedstawiona rozprawa doktorska stanowi wartościowe, nowoczesne i oryginalne opracowanie naukowe. Doktorantka wykazała się umiejętnością samodzielnego planowania i prowadzenia badań naukowych, prawidłowego doboru metod badawczych, właściwej analizy statystycznej oraz krytycznej interpretacji uzyskanych wyników. Przedstawione badania wnoszą nowe informacje dotyczące znaczenia objawów pozaruchowych w dystonii szyjnej oraz wpływu leczenia toksyną botulinową na funkcjonowanie pacjentów. Wyniki mają zarówno wysoką wartość poznawczą, jak i praktyczne znaczenie kliniczne.

W mojej ocenie rozprawa doktorska lek. Małgorzaty Dudzic pt. „Kompleksowa ocena pacjentów z dystonią szyjną leczonych toksyną botulinową" spełnia wymagania określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z późn. zm.) stawiane rozprawom doktorskim. **W związku z powyższym wnoszę o dopuszczenie Pani lek. Małgorzaty Dudzic do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne.**

Ze względu na wysoki poziom merytoryczny rozprawy, jej oryginalność, znaczenie poznawcze i aplikacyjne uzyskanych wyników, a także wysoką jakość cyklu publikacji naukowych stanowiących podstawę rozprawy doktorskiej, uważam, że praca zasługuje na wyróżnienie.

Z wyrazami szacunku

E. Miller

Prof. dr hab. n. med.
Elżbieta Miller
Specjalista rehabilitacji med.
8474846